

POSTANOWIENIE

Dnia 7 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

w sprawie **A. S.**

o przestępstwo z art. 197 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

w dniu 7 marca 2024 r.

na posiedzeniu bez udziału stron w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k.

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 7 grudnia 2022 r., sygn. II Ka 85/22,

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w Lesku z dnia 12 stycznia 2022 r., sygn. II K 68/20

na podst. art. 535 § 3 k.p.k.

postanowił:

- 1. oddalić kasację obrońcy jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć skazanego A. S .**

UZASADNIENIE

A. S. został oskarżony o to, że:

1. w dniu [...] 2017 r., nad rzeką S. w miejscowości Ł. pow. I. przemocą doprowadził J.S. do obcowania płciowego w ten sposób, że przypart wymienioną swoim ciałem do maski samochodu mocno przytrzymując oraz unieruchamiając, co uniemożliwiło jej odejście i pomimo sprzeciwu i oporu wymienionej odbył z nią stosunek płciowy, tj. o przestępstwo z art. 197 § 1 k.k.;
2. w okresie od [...] do [...] 2017 r. w U. działając w krótkich odstępach czasu z wykorzystaniem takiej samej sposobności poprzez nadużycie stosunku zależności wynikającego z nadrzędności służbowej podczas zatrudnienia w [XXX] sp. z o.o. oraz [YYY] S.A., co najmniej kilkanaście razy doprowadzał J. S. do poddania się innym czynnościom seksualnym w ten sposób, że całował wymienioną w usta, nadto dotykał ją po piersiach, po pośladkach oraz w okolice narządów płciowych zarówno przez odzież jak i pod ubraniem, klepał wymienioną po pośladkach jak też doprowadzał do wykonania innych czynności seksualnych w ten sposób, że kładł jej rękę na swoich genitaliach podczas onanizowania się a nadto, co najmniej kilkakrotnie doprowadził wymienioną do odbycia stosunku oralnego, tj. o przestępstwo z art. 199 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k.

Wyrokiem z dnia 12 stycznia 2022 roku, sygn. akt II K 68/20, Sąd Rejonowy w Lesku:

1. uznał oskarżonego A. S. za winnego zarzucanego mu w pkt 2 aktu oskarżenia i tam opisanego, a stanowiącego przestępstwo z art. 199 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 199 § 1 k.k. skazał go na karę 1 roku pozbawienia wolności
2. oskarżonego A. S. uznał za winnego tego, że w dniu [...] 2017 r. nad rzeką S., w miejscowości M., pow. I., podstępem, a następnie przemocą, doprowadził J. S. do obcowania płciowego w ten sposób, że nakłonił wymienioną do udania się za odjeżdżającym autobusem celem umożliwienia mu powrotu do miejsca zamieszkania i pod pozorem okazania planowanych tras przewozów pasażerskich, organizowanych przez firmę, z którą łączyły ich związki zawodowe, uspił jej czujność i wywiózł wymienioną w odosobnione miejsce nad rzeką, zlokalizowane w odległości od zabudowań i dróg publicznych, następnie

podstępem wywołał ją z samochodu, a gdy zorientowała się, że chce odbyć z nią stosunek płciowy i podjęła próbę ucieczki, uniemożliwił jej to i użył przemocy, polegającej na uchwyceniu rękami jej ramiona od tyłu, pchnięciu na maskę samochodu, przyparciu swoim ciałem ciała wymienionej tak, że jej tułów i głowa znalazły się na masce a kolana przy zderzaku samochodu, unieruchomił wymienioną, przytrzymał oraz uniemożliwił jej odejście i pomimo sprzeciwu oraz oporu wymienionej, wyrażanego werbalnie oraz płaczem, odbył z nią stosunek płciowy, tj. winnym popełnienia przestępstwa z art. 197 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 197 § 1 k.k. skazał go na karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

3. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. orzeczone kary pozbawienia wolności połączył i orzekł karę łączną 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca oskarżonego podnosząc zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia oraz naruszenia prawa procesowego. Wyrokiem z dnia 7 grudnia 2022 roku, sygn. akt II Ka 85/22, Sąd Okręgowy w Krośnie utrzymał zaskarżony wyrok w mocy.

Kasację od powyższego rozstrzygnięcia wniósł obrońca zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, mających wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj. art. 433 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. poprzez:
 1. nierozpoznanie w żadnym zakresie zarzutów podniesionych w apelacji, mając na uwadze treść uzasadnienia przesłanego przez sąd odwoławczy obrońcy, w ogóle nie dotyczącego niniejszego sprawy, a dotyczącego sprawy Sądu Okręgowego w K., sygn. [...], niewłaściwe rozpoznanie zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy oraz rozpoznanie ich w sposób sprzeczny z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, a także sprzecznie ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, mając na uwadze uzasadnienie wyroku znajdujące się w aktach sprawy, co i tak stanowi sytuację tożsamą z nierozpoznanie zarzutów apelacyjnych w ogóle;
 2. niewłaściwe rozpoznanie zarzutów podniesionych w apelacji obrońcy oraz rozpoznanie ich w sposób sprzeczny z zasadami wiedzy i doświadczenia

życiowego, a także sprzecznie ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, mając na uwadze uzasadnienie wyroku znajdujące się w aktach sprawy, co i tak stanowi sytuację tożsamą z nierozpoznanie zarzutów apelacyjnych w ogóle;

3. rażącą obrazę prawa procesowego, mającą istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 170 § 1 pkt 2 i 5 k.p.k. w zw. z art. 368 § 2 k.p.k. w zw. z art. 167 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 pkt 2 i § 3 k.p.k. oraz art. 6 ust. 3 lit. d Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez oddalenie przez sąd odwoławczy przed wydaniem wyroku wniosków dowodowych obrońców, zawartych w pismach z dnia 16.05.2022 r., a mianowicie o dopuszczenie:

1. dowodu z opinii psychiatry, psychologa i seksuologa na okoliczności wskazane w punkcie I wymienionego pisma;
2. dowodu z uzupełniającej opinii biegłej psycholog D.K.;
3. dowodu z opinii biegłego informatyka na okoliczność czy dowodowe nagrania nie zostały zmanipulowane;
4. dowodu z opinii prywatnej z zakresu badań wariograficznych, przeprowadzonych w dniu 25.04.2022 r. przez D. J. z tym uzasadnieniem, iż zmierzają do przedłużenia postępowania bądź dowód nie dotyczy istoty sprawy, czy też okoliczność, która ma być udowodniona nie ma znaczenia dla sprawy, jak również nierozpoznanie wniosków dowodowych, zawartych w apelacji obrońcy oraz w punktach ad. III (k. 943, 967) oraz VII-VIII pisma obrońcy z 26.05.2022 r. (k. 943v, 967v), mimo iż okoliczności, które miały być udowodnione za pomocą tychże dowodów, w granicach rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy, miały istotne znaczenie dla ustalenia czy został popełniony czyn zabroniony.

Podnosząc powyższe zarzuty obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja obrońcy okazała się bezzasadna w stopniu oczywistym, co uzasadniało rozpoznanie jej na posiedzeniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 1 i 3 k.p.k.

Na wstępie przypomnieć należy, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, skierowanym przeciwko orzeczeniu wydanemu przez sąd odwoławczy na skutek rozpoznania apelacji. Celem postępowania kasacyjnego jest bowiem wyeliminowanie z obrotu prawnego orzeczeń dotkniętych poważnymi wadami w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych lub innych naruszeń prawa, ale o charakterze rażącym, a jednocześnie takich, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Możliwość wniesienia skutecznej kasacji jest zatem istotnie ograniczona. Postępowanie kasacyjne nie jest z pewnością postępowaniem, które ponawiać ma kontrolę odwoławczą. W toku tego postępowania z założenia nie dokonuje się zatem kontroli poprawności oceny poszczególnych dowodów, nie weryfikuje zasadności ustaleń faktycznych i nie bada współmierności orzeczonej kary (zob. postanowienie SN z dnia 21 września 2017 r., sygn. akt IV KK 276/17).

Analiza pierwszego z zarzutów zawartych w kasacji oraz jej uzasadnienia, prowadzi do wniosku, że eksponowane w nim naruszenie prawa procesowego, odnoszące się do nieprawidłowego rozpoznania zarzutów podniesionych w apelacji, zostało sformułowane instrumentalnie, celem stworzenia iluzorycznej podstawy dla wniesienia nadzwyczajnego środka zaskarżenia, jakim jest kasacja. Lektura argumentacji przypisanej do rzeczonego zarzutu wskazuje, że do uchybień kasacyjnych nie doszło, zaś sygnalizowane przez obrońcę okoliczności dotyczą wyłącznie płaszczyzny techniczno-organizacyjnej. Obrońcy faktycznie pierwotnie doręczono uzasadnienie sądu odwoławczego nie dotyczące niniejszej sprawy, niemniej jednak po zakomunikowaniu tego faktu przez obrońcę (k. 1078), niezwłocznie postanowiono o doręczeniu prawidłowego uzasadnienia jednocześnie informując, iż termin do wniesienia ewentualnej kasacji zacznie bieg od dnia doręczenia prawidłowego odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem (k. 1077). Przyjąć zatem trzeba, że o ile w sprawie rzeczywiście doszło do technicznego uchybienia związanego z prawidłowością doręczenia uzasadnienia sądu odwoławczego, to błąd ten został skutecznie naprawiony i poza nieznacznym wydłużeniem z pewnością nie miał żadnego wpływu na prawidłowy przebieg

postępowania, a szczególnie na treść orzeczenia. obrońca miał możliwość wniesienia kasacji w terminie przewidzianym ustawą, tj. 30 dni od dnia doręczenia prawidłowego odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem. Na tle takich okoliczności prawo do obrony skazanego nie doznało niewielkiego nawet uszczerbku. Kwestionowanie w tym zakresie faktycznym rzetelności kontroli odwoławczej nie mogło przynieść oczekiwanego przez skarżącego rezultatu. Omawiany zarzut kasacji był całkowicie bezzasadny.

Odnosząc się do drugiego z podniesionych zarzutów uznać należało, że także i on nie podlegał uwzględnieniu. W realiach sprawy w żadnej mierze nie można mówić o naruszeniu przez sąd drugiej instancji wskazanych w kasacji przepisów. Złożenie przez obrońcę wniosków dowodowych niewątpliwie zobowiązywało sąd *ad quem* do ich rozważenia i oceny przez pryzmat przesłanek określonych w art. 170 § 1 k.p.k., a ostatecznie także do wydania odpowiedniej decyzji procesowej. Wymóg ten co do zasady został w sposób oczywisty przez sąd odwoławczy spełniony. Z analizy protokołu rozprawy z dnia 10 czerwca 2022 roku (k. 984) wynika, że rozpoznał on zasadniczą część wniosków dowodowych złożonych przez obrońcę, zaś co do części zobowiązał wnioskującego do sprecyzowania tezy dowodowej. Należy przy tym zauważyć, iż do każdego nieuwzględnionego dowodu przyporządkowana została właściwa argumentacja, precyzyjnie wskazująca powody jego oddalenia. Analiza sprawy potwierdza, że decyzja sądu II instancji co do rozpoznanych wniosków była prawidłowa oraz oparta na trafnych przesłankach i argumentacji wynikającej z art. 170 § 1 k.p.k. Wypada jedynie wspomnieć, że co do wniosku dowodowego opisanego w punkcie III pisma obrońcy z dnia 16 maja 2022 roku, dopuszczony został dowód z zeznań świadka K.W., zaś co do pozostałych wskazanych w nim wniosków dowodowych obrońca zobligowany został do przedstawienia okoliczności, na które świadkowie mają zostać przesłuchani, w zakresie stawianego oskarżonemu zarzutu. obrońca tezy dowodowej nie wskazał, stąd też wnioski te słusznie nie zostały merytorycznie rozpoznane.

Gdy wniosek dowodowy strony nie zawiera tezy dowodowej, może on, a wręcz powinien zostać pozostawiony bez rozpoznania na podst. art. 169 § 1 k.p.k., po wezwaniu do uzupełnienia tego braku formalnego. Wprawdzie w analizowanej

sprawie brak jest formalnej decyzji sądu odnośnie do pozostawienia bez rozpoznania wniosku dowodowego w tym zakresie, to jednak nie stanowi to rażącego naruszenia przepisu prawa, a okoliczność ta nie posiada również wpływu na treść rozstrzygnięcia. Brak wypełnienia przesłanki w postaci sformułowania tezy dowodowej sprawia bowiem, iż wniosek taki nie stanowi w ogóle wniosku dowodowego. Można więc uznać taki wniosek za niedopuszczalny na podstawie art. 169 § 1 k.p.k. (vide postanowienie SN z dnia 24 października 2017 r., V KK 296/17, LEX nr 2408342). Teza dowodowa bowiem to nie to samo co okoliczności, na które świadek winien być zdaniem wnioskodawcy przesłuchany. Jest to jedynie środek prowadzący do celu – a zatem wykazania określonej tezy, którą strona zamierza udowodnić. Winno to niewątpliwie wynikać bezpośrednio z wniosku, choćby po to, by realnie nie unicestwiać uprawnień sądu, o którym mowa w art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. *in fine* (por. T. Grzegorzczak (w:) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, wyd. III, Kraków 2003, art. 169; postanowienie SN z dnia 5 października 2004 r., II KK 121/03, OSNKW 2004, Nr 10, poz. 97; postanowienie SN z dnia 4 stycznia 2023 r., I KK 463/22, LEX nr 3454403; wyrok SA w Katowicach z dnia 18 grudnia 2019 r., II AKa 92/19, LEX nr 3066123). Nie jest przy tym rzeczą Sądu Najwyższego rozstrzygać w postępowaniu kasacyjnym czy okoliczności, o których mieliby zeznawać wzmiankowani świadkowie, mają znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, zwłaszcza gdy teza dowodowa ich przesłuchania nie została precyzyjnie wskazana (por. wyrok SN z dnia 5 marca 2002 r., III KKN 547/00, LEX nr 53345).

Przeprowadzona zatem kontrola kasacyjna postępowania przed sądem odwoławczym nie potwierdziła zasadności także drugiego zarzutu obrońcy, stąd także i ten zarzut uznać należało jako bezzasadny w stopniu oczywistym.

Tym samym Sąd Najwyższy uznał wniesioną kasację w całości za oczywiście bezzasadną, a w konsekwencji po myśli art. 637a k.p.k. w zw. z art. 636 § 1 k.p.k. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążył skazanego A. S.

[J.J.]

[ał]

